

**ПОЉОПРИВРЕДНА
САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА
КРАЈЕВО Д.О.О.**

36000 КРАЈЕВО, ЗЕЛЕНА ГОРА БР.29
ТЕЛ/ФАХ: 036/315-053, 036/315-054
Е-ПОШТА: pssibar@sbb.rs

БИЛТЕН

БРОЈ 8/АВГУСТ 2017.

ГОДИНА X

БИЛТЕН БРОЈ 8/АВГУСТ 2017.

С а д р ж а ј:

- ◆ ВАЂЕЊЕ КРОМПИРА— Ненад Нешовић, дипл. инж.
- ◆ ЦРВЕНИ ПАУК (*Panonychus ulmi*) - Владимир Костић, дипл. инж.
- ◆ ЗАШТИТА МАЛИНЕ ПОСЛЕ БЕРБЕ— Бранко Галовић, дипл. инж.
- ◆ ДИРЕКТНА ПРОДАЈА—Зорица Здравковић, дипл. инж.
- ◆ СУЗБИЈАЊЕ КОРОВА НА СТРНИШТУ—Јелена Грбић, дипл. инж.
- ◆ ЛЕСКА - ПРИПРЕМА ЗЕМЉИШТА ЗА САДЊУ—Мирјана Остојић, дипл. инж.

ТИРАЖ: 300 примерака

ВАЂЕЊЕ КРОМПИРА

Кромпир се вади када су кртоле у стању тзв. технолошке зрелости односно када је pokožица потпуно засушила. Након природног одумирања и сушења циме треба сачекати око петнаест дана да pokožица кртола потпуно заврши свој развој. Пре вађења треба проверити да ли је pokožица потпуно очврсла или се још љушти. Семенски кромпир се вади 20 дана после принудног прекидања вегетације (јер је недозрео – физиолошки млад). Након овог периода потребно је што пре повадити кромпир и сместити га у складиште, јер земљиште није оптимална средина за његово чување, посебно у другој половини лета када су високе температуре ваздуха и земљишта. Напад земљишних штеточина је веома висок у период август-септембар, нарочито када се прекине са наводњавањем, па и због тога кромпир треба што пре склонити са њиве у складиште.

Механизовано вађење је једини рентабилни начин на већим површинама. Њива за механизовано вађење треба да буде добро очишћена од камена и корова, како би се кромпир што мање повређивао и да не дође до застоја у раду. Комбајни имају највећи радни учинак, али се код нас врло ретко користе због величине поседа и високе цене. Најчешће се користе једнореди и двореди вадилице. Вадилице са осцилијућом решетком тешко истресају земљу, прилично оштећују кромпир нарочито

ако у њиви има више камена и грудви земље. Најподесније су једнореди и двореди вадилице са покретном траком. Обзиром на релативно ниску цену радне снаге, код нас је њено учешће веома значајно у производњи кромпира.

Кромпир треба вадити по лепом и сувом времену, да би се кртоле боље просушиле и да отпадне сувишна земља. Вађење по великим врућинама као и по хладном времену није добро због повређивања кртола. Вађење по веома топлом времену (температуре ваздуха преко 30oC) и на земљишту које је изразито суво за последицу има велико повређивање кртола, њихово дехидрирање, а веома често и труљење у првих неколико недеља по уносу у складиште. Кртоле које су по престанку развоја провеле дуже време у сувом и топлом земљишту су ван кондиције, делимично дехидриране, са високом температуром меса и склоне су лаком повређивању током вађења и касније манипулације. Повреде у видљиве на површини кртола, али их у великом проценту има и у унутрашњоси кртоле у виду тзв. модрица. Оне у великој мери снижавају употребну вредност кромпира за прераду ал ии кучну употребу. Модрице се рапино повећавају на низим температурама кртола испод 9oC, као и код кртола чија је унутрашња температура преко 28oC. Оптималне температуре за вађење кромпира су 15-20oC, али је поред температуре важно

рехидрирати кртоле, и залити земљиште да омекса како би се смањило присуство грудви. Кртоле се пуно повређују у контакту са груменима земље, металним деловима вадилица, током транспорта, као и код употребе друге механизације у поступку складиштења. Произвођачи који прекину са наводњавањем на крају сезоне, морају то још једном урадити на 3-4 дана пред вађење како би кртоле повратиле свежину и припремиле се за вађење, као и да се расхлади земљиште и смањи присутност грудви које су увек потенцијана опасност за повреде. Вађење на превлаженим земљиштима је такође ризично, јер се са кромпиром у складиште уноси превише земље, отежава квалитетно вентилирање и повећава ризик од појаве болести. Повређен кромпир брже дехидрира и представља лак плен за продор многих патогена који проузрокују појаву трулежи. Посебно су опасни проузроковачи суве трулези (Фусариум сп. и Пхома сп.), али и влажне трулежи (пламењача кртола-Пхутопхтора инфестанс и Ервинија сп.). Појава трулежи код прегрејаних кртола је често резултат примарног распадања ткива крола, а онда се ту секундарно појави и неки патхоген.

Ако се кромпир купи у пвц вреће и транспортује тракторском приколицом до складишта треба водити рачуна о што мањем повређивању кртола током убацавања у канте, код стресања врећа, као и

утовара/претовара. Никако се не сме бацати врећа на под приколице или у складишту (ово се посебно односи на први ред врећа). Последњих година је све више произвођача који кромпир лагерију у бокс палетама. Пуњење палета мора бити веома пажљиво, са мале висине (не виси од 20-30 цм висине пада) и са што мање повреда.

На температурама ваздуха преко 25°C рад вадилице, сакупљање и транспорт треба добро синхронизовати, како би кромпир био што мање изложен јаком сунцу односно високим температурама ваздуха. Ово је посебно битно у раним поподневним сатима.

Ненад Нешовић, дипл. инж.

ЦРВЕНИ ПАУК (Panonychus ulmi)

На двогодишњим гранама, у рачвама грана и пукотинама коре се налазе црвена округла јаја величине око 0,15 милиметра. Када се испиле на наличју листова се лупом могу наћи гриње црвене боје величине 0,3 до 0,5 мм. Исхраном мењају боју листа, али то значи да су штете већ узеле маха. Ако је бројност велика, могу се наћи и на лицу листа, као и на плоду.

Оштећују лист, који мења боју, најпре у жућкасту, а затим у бронзану. Гриње исхраном повећавају транспирацију и смањују производњу хранљивих материја, те су плодови ситни. Гране на којима је оштећен лист не улазе спремно у зиму, а пупољци на њима немају довољно хране за диференцирање у генеративне. Током јаког напада ове штетне гриње оштећују и pokožицу плодова.

Животни циклус : Има четири до шест генерација годишње. Презимљава у стадијуму јаја. Пиљење ларви почиње у фази розе пупољка, а најинтензивније је обично почетком цветања. Пауци се хране на наличју листова. Једна женка положи 50 до 150 јаја. Развој ларве траје око две недеље. Женка живи 18 до 40 дана, па се већ наредне генерације почну преплитати. Већ почетком јуна су у воћњаку због тога присутна и јаја и ларве и одрасле гриње. Од почетка августа део женки почиње да полаже зимска јаја.

Сузбијање : Врши се акарицидима само уколико је бројност изнад прага штетности, а заступљеност предатора мала. Свака фенофаза развоја јабуке има другачију вредност прага штетности! Треба наизменично примењвати акарициде различитог механизма деловања при сваком наредном третману. Третирање је најбоље изводити увече и ноћу уз примену већих количина течности, јер ни један акарицид није системик тако да гриње морају морају доћи у контакт са препаратом. Третирање сваког другог или трећег реда акарицидима доприноси очувању природних непријатеља.

Владимир Костић, дипл. инж.

ЗАШТИТА МАЛИНЕ ПОСЛЕ БЕРБЕ

Успешна производња малине захтева примену потребних агротехничких мера током целе године па са тим у вези после завршетка бербе потребно је наставити са радовима у малињаку. Многи пољопривредни произвођачи те радове занемарују јер после малине почиње берба купина, касније стижу остале културе па је малина запостављена и у малињаке улазе тек у пролеће када обављају ђубрење, резидбу и везивање изданака. Период од бербе до завршетка вегетације је веома битан да би однеговали квалитетне и здраве изданке за следећу годину. По завршетку бербе потребно је уклонити изданке који су донели род. Ови изданци су завршили своју функцију. У случају високих температура као сто су ове године изданци се могу оставити на жици да би правили хладовину.

Малину напада велики број штетних организама : инсеката, проузроковача биљних болести, и корова. Из тог разлога потребно је предузети мере заштите које спречавају појаву болести, штеточина и корова обезбеђујући здрав и квалитетан род.

За сузбијање проузроковача биљних болести може се применити фунгицид на бази а.м. азоксистробина одмах након бербе уз додатак инсектицида (а.м. ацетамиприда) и акарицида који сузбија штетне инсекте и гриње.

Петнаестак дана након обављеног третмана ако је потребно прскање се може поновити. Крајем октобра у малињаку је потребно наставити са превентивном заштитом и то применом препарата на бази бакра . Неопходна мера у малињаку након бербе је уништавање корова, што представља обавезну и редовну меру у производњи здравог и квалитетног плода малине . Уколико се у малињацима не уништавају корови и ако се исти после бербе не уклоне или униште они ће бити велика конкуренција остављеним изданцима у храни и води и добра подлога за развој штетних организама.

Корови у малињацима сузбијају се применом механичких и хемијских мера или комбинацијом истих. Механичке мере подразумевају примену различитих агротехничких мера : плевљење и окопавање у реду , плитко орање , дрљање кошење и фрезирање између редова . Хемијске мере подразумевају примену пестицида . Са хербицидима у малињацима треба бити опрезан и не употребљавати их пре консултација са стручњацима.

Бранко Галовић, дипл. инж.

ДИРЕКТНА ПРОДАЈА

Према најавама Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, ускоро ће се створити законски предуслови који ће омогућити пољопривредним произвођачима да на једноставнији и лакши начин него до сада своје производе продају на лицу места, на пољопривредном газдинству, поштујући критеријуме безбедности хране. То ће бити један од начина којим ће се допринети развоју сваког села у Србији. Таквим видом продаје не праве се велики трошкови за транспорт робе, а држава ће подстицати из буџета Републике Србије набавку неопходне опреме за све оне који се баве прерадом млека, прерадом меса, грожђа или неког другог производа, у износу од 50% вредности инвестиције, односно 65% за подручја са отежаним условима рада у пољопривреди.

У непосредном промету („продаја из дворишта“ или „продаја на газдинству“ или „директна продаја“), не постоје посредници између произвођача и потрошача, односно долази до директног контакта између њих. Произвођач је истовремено продавац свог производа, док је купац и потрошач. Предност оваквог начина продаје (поред смањења, тј. непостојања трошкова транспорта), представља непосредни контакт са купцима и контрола над својим производима, што је неопходно када се ради о производима који служе за исхрану. Основни недостатак

јесте висок трошак услед организовања продаје. У директној продаји нема посредника, него власник пољопривредног газдинства, који је у исто време и управљач (farm manager), продаје своје пољопривредне производе крајњем потрошачу, који могу бити физичка лица или велики потрошачи (угоститељски објекти, болнице, раднички ресторани, итд.).

Директна продаја може бити организована у дворишту породичног пољопривредног газдинства, „поред пута“ - претежно воћа, или преко етно ресторана и винотека у власништву газдинства, у оквиру „сеоске продавнице“ на самом домаћинству.

За директну продају најприкладнији су пољопривредни производи који се након производње могу одмах трошити, као што су воће и поврће, јаја и млеко. Један део пољопривредних производа мора се пре потрошње дорадити или прерадити (сокови, мармеладе, џемови, вино, ракија и сл.). Продајом прерађених производа знатно се повећава доходак и запосленост у породичном пољопривредном газдинству, али је прерада захтевна. Уз познавање технологије прераде потребна су улагања у објекте и опрему, и испуњење хигијенско техничких услова и контроле квалитета (увођење HAC-CP, ISO и других важећих стандарда).

Зорица Здравковић, дипл. инж.

СУЗБИЈАЊЕ КОВОРА НА СТРНИШТУ

Утицај корова на гајену биљку је велик јер се негативно одражава на раст и развој, тако да директно утиче на квалитет и висину приноса. Због услова који погодују развоју коровских заједница корови на стрништима су доста заступљени. Сузбијањем корова на стрништу смањује се бројност корова у усевима које ћемо сејати следеће сезоне. Захваљујући овој мери сузбијају се вишегодишњи ризомски корови, који не могу бити уништени тањирањем, орањем стрништа и другим мерама.

Коровске врсте које се најчешће срећу на стрништу су: дивљи сирак (*Sorghum halepense*), пиревина (*Agropyrum repens*), паламида (*Cirsium arvense*), зубача (*Cynodon dactylon*), дивља нана (*Mentha piperita*), коњско зеље (*Rumex obtusifolius*), попонац (*Convolvulus arvensis*), хоћу –нећу (*Capsella bursa pastoris*), раставић (*Equisetum arvense*) и др.

Последњих година један од најчешће присутних коровских врста, са високим процентом присутности на стрништу јесте амброзија (*Ambrosia artemisifolia*).

После завршене жетве озимих и јарих стрних жита, препоручује се мера сузбијања коровских биљака. Ова мера се изводи крајем јула и почетком августа месеца, у циљу сузбијања једногодишњих и вишегодишњих ризомских корова у усевима стрних жита.

После скидања стрнина потребно је уклонити жетвене остатке, потом је потребно да коровске биљке изникну и довољно порасту (10-20 cm) како би хербициди могли да делују. Треба водити рачуна да корови не прерасту односно да не донесу зрело семе, које би се расејало по њиви и следеће године угрозило наредни усев.

Хербициди који се користе на стрништу су неселективни, усвајају се преко листа и немају хербицидно деловање преко земљишта. Симптоми деловања хербицида су видљиви после 10-15 дана, а земљиште се може обрађивати 25 дана након прскања. То су тотални хербициди на бази а.м. glifosat-а чија је количина примене зависи од заступљености коровске флоре на парцели и крће се од 3-12 l/ha. Од препарата који су присутни на нашем тржишту су: - GLIFOSAV- 480, GLIFOL, CLINIC-480 SL, GLIFOMARK, AGROGLIFOSAT ECO, GLYPHOGAN 480 SL, GLITOTAL.

Третирање би требало обавити у јутарњим и вечерњим часовима, када је температура ваздуха нижа. Количина воде при третирању треба да буде од 200-400 l/ha, као и код осталих хербицида који се примењују фолијарно.

Јелена Грбић, дипл. инж.

ЛЕСКА - ПРИПРЕМА ЗЕМЉИШТА ЗА САДЊУ

Уређење земљишта: Леску не треба подизати на свежим крчевинама воћњака, винограда или шума јер су таква земљишта најчешће заражена проузроковачима гљивичних и бактеријских обољења.

Уништавање корова: Може се вршити механизовано (обработом земљишта) и помоћу тоталних хербицида на бази глифосата.

Агрохемијско испитивање плодности земљишта има за циљ да се утврди хемијски састав земљишта и да се на основу резултата изврши мелиоративно ђубрење.

Мелиоративно ђубрење обавља се пред дубоку обраду земљишта на основу резултата агрохемијске анализе - по потреби додаје се комплексно минерално NPK ђубриво и органско ђубриво (добро згорели говеђи или овчији стајњак).

Дубоко орање (риголовање) – изводи се на дубини од око 60 cm, најмање месец дана пред садњу тешким тракторима и плуговима риголерима. Препоручује се припрема земљишта подривањем подривачима (подривачи са вибрирајућим радним телом). Оваква припрема земљишта има предности, јер се земљиште не преврће, а растреса се на целој жељеној дубини. На овај начин се повећава запремина земљишта, то доприноси побољшању водног и ваздушног режима земљишта, као и опште порозности.

Површинска припрема земљишта – изводи се тањирачама, дрљачама и сетвоспремачима непосредно пред садњу, како би се земљиште уситнило и поравнано.

Леска је странооплодна - аутостерилна воћна врста. Опрашује се неколико месеци пре оплодње. Опрашивање се обично врши у фебруару, а оплодња у мају. Опрашивање се врши помоћу ветра – анемофилно. Економски значајнијег рода не може бити при самооплодни јер се добијају нижи приноси и већи проценат празних плодова. Зато је при гајењу леске обавезно обезбедити опрашиваче – око 6 до 15% стабала (потребно је у сваком засаду обезбедити најмање три сорте које се добро опрашују). Опрашивачи не треба да су удаљени више од 20 m од главне сорте.

За добар род потребно је да се изврши оплодња више од 60 - 85% женских цветова. Неоплођени или слабо оплођени женски цветови даће празне плодове који најчешће опадају пре зрења. На оплодњу велики утицај има јака суша, слаба исхрана итд.

Мирјана Остојић, дипл. инж.

ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ВОЋА И ПОВРЋА—КВАНТАШКЕ ПИЈАЦЕ ЗА ПЕРИОД
ОД 07.-13.08.2017. ГОДИНЕ

ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА

Јединица мере (кг/дин)	Београд	Краљево	Ниш
Банана	105	100	90
Брескве	55	60	65
Јабука-остала	60	50	/
Лимун	175	200	200
Шљива	55	40	/
Поморанџа	130	/	60
Јединица мере (кг/дин)	Београд	Краљево	Ниш
Краставац-салатни	35	30	/
Кромпир	25	20	30
Паприка-шиља	50	50	50
Лук црни	25	25	30
Парадајз	50	30	35
Тиквице	20	25	20
Шаргарепа	30	35	45

www.stips.minpolj.gov.rs

**ПОЉОПРИВРЕДНА
САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА
КРАЉЕВО Д.О.О.**

**36000 КРАЉЕВО, ЗЕЛЕНА ГОРА БР.29
ТЕЛ/ФАХ: 036/315-053, 036/315-054
Е-ПОШТА: pssibar@sbb.rs**

ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ВОЋА И ПОВРЋА—ЗЕЛЕНЕ ПИЈАЦЕ ЗА ПЕРИОД ОД
07.-18.08.2017. ГОДИНЕ

ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА

Јединица мере (кг/дин)	Београд	Краљево	Ниш
Банана	150	120	100
Малина	400	200	230
Јабука-остала	80	70	/
Лимун	300	300	230
Крушка	100	100	100
Поморанца	220	/	160
Јединица мере (кг/дин)	Београд	Краљево	Ниш
Краставац-салатни	60	50	50
Кромпир	70	40	40
Паприка-шиља	80	80	60
Лук црни	80	60	40
Парадајз	80	50	60
Тиквице	50	50	30
Шаргарепа	80	50	60

www.stips.minpolj.gov.rs

**ПОЉОПРИВРЕДНА
САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА
КРАЉЕВО Д.О.О.**

**36000 КРАЉЕВО, ЗЕЛЕНА ГОРА БР.29
ТЕЛ/ФАХ: 036/315-053, 036/315-054
Е-ПОШТА: pssibar@sbb.rs**

ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ЖИВЕ СТОКЕ НА ПИЈАЦАМА ЗА МЕСЕЦ
АВГУСТ 2017. ГОДИНЕ

ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА

Јединица мере (дин/кг)	Тежина/ узраст	Раса	Београд	Краљево	Ниш
Двиске	све тежине	све расе	240	130	/
Јагњад	све тежине	све расе	270	240	320
Јарад	све тежине	све расе	/	160	200
Јунад	350-480 кг	SM	/	/	/
Јунад	>480 кг	све расе	/	/	/
Козе	све тежине	све расе	/	/	120
Краве за клање	све тежине	SM	/	160	/
Крмаче за клање	>130 кг	све расе	/	100	/
Овца	све тежине	све расе	160	120	150
Прасад	16-25 кг	све расе	250	260	240
Телад	80-160 кг	SM	/	370	/
Товљеници	80-120 кг	све расе	/	160	190
Товљеници	>120 кг	све расе	/	120	/
Шиљежад	све тежине	све расе	240	/	/

www.stips.minpolj.gov.rs

**ПОЉОПРИВРЕДНА
САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА
КРАЉЕВО Д.О.О.**

**36000 КРАЉЕВО, ЗЕЛЕНА ГОРА БР.29
ТЕЛ/ФАХ: 036/315-053, 036/315-054
Е-ПОШТА: pssibar@sbb.rs**

AGROPONUDA

BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE

ПОНУДА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА

уколико желите да понудите Ваши производ посетите сајт агропонуда или се обратите нама у просторијама ПССС Краљево, Зелена Гора 29.

www.agroponuda.com

**ПОЉОПРИВРЕДНА
САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА
КРАЉЕВО Д.О.О.**

**36000 КРАЉЕВО, ЗЕЛЕНА ГОРА БР.29
ТЕЛ/ФАХ: 036/315-053, 036/315-054
Е-ПОШТА: pssibar@sbb.rs**
